

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

Розробник: Туленков Микола Васильович професор кафедри галузевої соціології, доктор соціологічних наук, професор.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ ЕКОНОМІКИ
для студентів

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 054 «Соціологія»
Освітній рівень: «Бакалавр»
Освітня програма: «Соціологія»
Вид дисципліни: «Обов'язкова»

Форма навчання : денна
Навчальний рік : 20 /20__
Семестр: 5
Кількість кредитів ECTS: 4
Мова викладання, навчання та оцінювання : українська
Форма заключного контролю : іспит

Викладач: проф. Туленков М.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. () « » 20__ р.
(імінь, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. () « » 20__ р.
(імінь, ПІБ, дата)

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. зав. кафедри галузевої соціології

 Безрукова О.А.

Протокол № 8 від 28.08. 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – формування в студентів системних знань з соціології економіки та набуття ними відповідних умінь і навичок з метою використання в проведенні соціологічних досліджень із різних аспектів економічного життя сучасного суспільства.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) знати основи загальної соціології, соціології організацій, управління, культури, праці та зайнятості;
- 2) володіти елементарними навичками програмування соціологічного дослідження та використання емпіричних методів соціологічного аналізу.

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Соціологія економіки» є обов'язковою дисципліною, що входить до освітньої програми професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», спеціальності «соціологія». Дисципліна передбачає вивчення наукових засад, понятійно-категоріального апарату, генезису, структури, функцій, законів соціології економіки, а також економічного життя індивідів і соціальних груп та світового господарства; особливостей формування соціально-економічних відносин, економічної культури, моделей економічної поведінки та форм економічної діяльності в сучасному суспільстві.

У перебігу вивчення дисципліни передбачається набуття студентами умінь і навичок роботи з сучасною науковою літературою, критичного опрацювання та осмислення першоджерел, оцінювання методологічних і пізнавальних можливостей соціологічних теорій економічного життя та концепцій соціально-економічного розвитку, а також здатностей володіння сучасними засобами дослідження суб'єктів економічної діяльності різних рівнів у перебігу глобальних змін і суспільних трансформацій. Отримані знання та навички сприятимуть підвищенню фахового рівня та професійної компетентності майбутніх соціологів у процесі аналізу різних аспектів економічного життя транзитивного суспільства.

Програма дисципліни складається з двох змістовних частин: частина 1 «Вступ до соціології економіки»; частина 2 «Соціологічні виміри економічного життя суспільства».

4. Завдання (навчальні цілі):

- надання студентам фундаментальних знань про науковий статус, структуру, предметне поле, основні закони, поняття та категорії, ключові теорії, концепції та напрями перспективних досліджень економічного життя суспільства, а також про місце соціології економіки в системі сучасного соціологічного знання;
- набуття ними необхідних умінь і навичок застосування соціологічного підходу до аналізу різних аспектів економічного життя індивідів і соціальних груп, а також до вивчення економічної культури, поведінки та діяльності суб'єктів соціально-економічних перетворень у сучасному суспільстві;
- розширення в студентів наукового світогляду і кругозору стосовно місця та ролі глобальних соціально-культурних та організаційно-інституційних чинників у розвитку економічного життя та світового господарства, а також стосовно використання можливостей новітніх організаційно-правових форм і соціальних механізмів для підвищення ефективності економічної діяльності в транзитивному суспільстві.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК12. Здатність до пошуку, обробки й аналізу соціальної інформації з різних джерел.
- ФК8. Здатність готувати та здійснювати презентацію результатів досліджень.
- ФК12. Здатність визначати теоретико-методологічні засади й формулювати ключові результати досліджень окремих галузей соціологічного знання.
- ФК15. Здатність здійснювати критичний аналіз теоретичної та прикладної літератури в галузі соціології.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання: (1) знати; 2) вміти; 3) комунікація; 4) автономність та відповідальність		Форми (методи або технології викладання та навчання)	Методи оцінки та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			
1.1	Знати науковий статус, основні етапи становлення, ключові теорії, концепції, структуру, функції та понятійний апарат соціології економіки.	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	10
1.2	Знати основні закони, принципи і методи соціології економіки, механізми формування економічної поведінки, а також моделі розвитку ринкової економіки та світового господарства	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	20
2.1	Вміти аналізувати економічну культуру, поведінку та діяльність суб'єктів економічного життя сучасного українського суспільства	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	10
2.2	Вміти-виокремлювати головні соціальні проблеми функціонування та ключові тенденції розвитку економічного життя сучасного суспільства	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	15
3	Вміти організувати та презентувати індивідуальне науково-дослідне завдання з вивчення певних напрямів економічного життя сучасного українського соціуму.	самостійна робота, організація науково-дослідного завдання	тематична доповідь, презентація результатів науково-дослідного завдання	15
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, ослідицьку та пошукову діяльність щодо вивчення економічної поведінки суб'єктів господарювання	науково-дослідне та практичне завдання, самостійна робота	тематична доповідь, науково-дослідне завдання	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Програмні результати навчання (пазва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
ПРН 2. Застосовувати набуті знання на практиці.			+	+	+	+
ПРН 6. Здійснювати реферування наукових джерел (державною та іноземною мовами), обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.	+		+	+	+	+
ПРН7. Презентувати результати власних досліджень органам влади, структурам громадянського суспільства та масовій аудиторії.			+	+	+	+
ПРН12. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.		+	+	+	+	+
ПРН 14. Здійснювати пошук, обробку та презентацію соціальної інформації.	+	+	+	+	+	+
ПРН 19. Визначати теоретико-методологічні та концептуальні засади дослідження окремих галузей соціологічного знання.		+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

1) оцінювання активної роботи студентів (усних відповідей, тематичних доповідей, практичних завдань) у перебігу проведення семінарських занять (РН 1.1; РН 1.2; РН 2.1; РН 2.2; РН 3) – **30/20 балів**;

2) виконання 2-х контрольних робіт (РН1.1; РН1.2; РН2.1; РН2.2; РН4) – **20/10 балів** (2 роботи по 10 максимальних балів або по 5 мінімальних балів за кожну);

3) виконання та презентація результатів індивідуального науково-дослідного завдання (РН3; РН4) – **10/6 балів**, тобто максимум 8 балів (і мінімум 5 балів) за результат виконання завдання та максимум 2 бали (і мінімум 1 бал) за презентацію отриманих результатів;

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит (РН 1.1; РН 1.2; РН 2.1; РН 2.2) у формі тестових завдань (40 завдань по 1 балу) - максимальна оцінка успішного складання іспиту становить - **40 балів**, а мінімальна оцінка успішного складання іспиту – **24 бали**.

- умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо протягом семестру він набрав менше ніж **36 балів**; такий студент допускається до іспиту за умови написання комплексної контрольної (або реферативної) роботи, яка за змістом і обсягом відповідає кількості неопрацьованих ним тем дисципліни протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. Семінарські заняття оцінюються за фактом їхнього реального проведення, а бали накопичуються студентами протягом усього семестру.

2. Контрольні роботи виконуються студентами самостійно в межах семінарських занять: контрольна робота 1 - виконується після вивчення студентами тем 1-5, а контрольна робота 2 - відповідно після вивчення ними тем 6-10.

3. Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентами самостійно протягом 8 семестру та презентується кожним студентом персонально під час проведення 2-х останніх семінарських занять за графіком навчального процесу.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1 «Вступ до соціології економіки»				
1	Науковий статус, структура, предмет і методи соціології економіки	2	2	6
2	Основні закони, принципи та категорії соціології економіки	4	4	6
3	Історичні етапи розвитку теоретичних засад соціології економіки	2	2	6
4	Соціологічні парадигми аналізу економічного життя сучасного соціуму	2	4	6
5	Соціальні основи економічної дії людини як суб'єкта соціально-економічного життя	2	2	6
Контрольна робота 1			2	
2 «Соціологічні виміри економічного життя суспільства»				
6	Моделі соціально-економічної поведінки в системі ринкового обміну	4	4	6
7	Економічна культура як регулятивний чинник економічної поведінки	2	2	6
8	Господарчі групи, організації та інститути в економічному житті суспільства	4	4	6
9	Ринок праці та зайнятість населення в структурі ринкової економіки	2	4	6
10	Стратегії розвитку глобальної економіки в системі світового господарства	2	2	6
Контрольна робота 2			2	
Всього:		26	34	60

Загальний обсяг дисципліни – 120 годин, в тому числі:

лекції – 26 годин;

семінарські заняття – 34 години;

самостійна робота – 60 годин.

9. Рекомендовані джерела:

Основні (базові):

- Бабосов Е.М. Экономическая социология. Вопросы и ответы /Е.Бабосов.-Минск:Тетра-Системс, 2004.-224с. (С.5-27; 35-68;83-90; 102-111; 185-184; 195-202)
- Добренев В.И. Экономика и труд /В.И.Добренев, А.И.Кравченко // Фундаментальная социология: В 15т. Т.12 : М.:ИНФРА-М, 2007.-1152 с. (С. 27-58; 59-87; 529-594; 595- 698; 699-726; 817-849; 867-907)
- Зарубина Н.Н. Экономическая социология: Учебник /Н.Н.Зарубина.-М.: Изд-во Юрайт, 2015.-378с. (С. 12-32; 35-39; 72-88; 99-120; 309-339; 343-352)
- Заславская Т.И. Социология экономической жизни. Очерки теории /Т.И.Заславская, Р.В.Рывкина.- Новосибирск: Наука, 1991.- 448 с. (8-36; 42-66; 84-125; 169-267; 304-336; 380-423)
- Зухба О.М. Економічна соціологія: Навч. посіб. /О.М.Зухба, Л.І.Ляшенко.- Донецьк: ДонНТУ, 2013.-161с. (С: 9-19; 23-32; 38-49; 55-68; 87-94; 101-109; 133-141; 146-151)
- Лукашевич М.П. Соціологія економіки: Підручник / М.П. Лукашевич.-К.:Каравела, 2005.–288 с. (С. 7-22; 23-46; 76-85; 116-130; 136-154; 158-168; 175-190; 236-249;258-273)
- Радаев В.В. Экономическая социология: Учеб.пособие / В.В.Радаев. – М.:Изд-во ГУ ВШЭ, 2009.-602с. (С. 17-59; 63-136; 137-157; 295-345; 445-476)
- Сведберг Р. Социологический подход к анализу хозяйства /Р.Сведберг, Н.Смелзер //Экономическая социология.-2003.- Том 4.- № 4.-С.48-61.

9. Экономическая социология: Учеб. пособие /Под ред. В.И.Верховина.- М.: Академический проект, 2006.-736с. (3-19; 217-238; 304-343; 549-560)
10. Економічна соціологія: Навч. посіб./За ред.В.М.Ворони,В.С.Пилипенка.-К.:Інститут соціології НАН України,1997.- 273с. (С. 7-29; 67-120; 1234-146; 211-226)

Додаткові:

1. Автономов В.С. Модель человека в экономической науке и других социальных науках / В.С. Автономов // Истоки.- Вып. № 3.-М.: ГУ ВШЭ,1998. – С. 24 – 71.
2. Беккер Г. Экономический анализ и человеческое поведение /Г.Беккер //THESIS.-Т.1.-1993.-Вып.1.- С.24 -40.
3. Брунер К. Представление о человеке и концепция социума: два похода к пониманию общества // THESIS.-Т.1.-2000.-Вып.1.- С.24-40.
4. Валлерстайн И. Исторический капитализм. Капитализм и цивилизация/ И.Валлерстайн.- М.: ТНИ КМК, 2008.- 176с.
5. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму: пер. з нім./М.Вебер.-К.: Основи,1994.-269с.
6. Вебер М. Основные социологические категории хозяйства /М.Вебер //Западная экономическая социология: Хрестоматия современной классики.-М.:РОССПЭН, 2004.- С.59-81.
7. Веблен Т. Теория праздного класса /Т.Веблен. – М.: Либроком, 2010.-368с.
8. Веселов Ю. В. Экономическая социология. История идей /Ю.В.Веселов.- СПб.: Изд-во С.-Петербург. гос. ун-та, 1995. –345с.
9. Веселов Ю. В. Экономическая социология постмодерна /Ю.В.Веселов // Журнал социологии и социальной антропологии.- 1998.-т.1.-№ 2.- С.72 -80.
10. Вейзе П.Homo economicus и homo sociologicus: монстры социальных наук / П.Вейзе // THESIS.-Т.1.-1993.-Вып.3.- С.625 - 636.
11. Грановеттер М. Экономическое действие и социальная структура: проблема укорененности // Экономическая социология.- 2002.- Т.3.-№ 3.- С. 44-58.
12. Грановеттер М. Экономические институты как социальные конструкты /М.Грановеттер // Журнал социологии и социальной антропологии.- 2004.- Т.VII.-№ 1.-С.76-89.
13. Дорин А.В.: Экономическая социология / А.В.Дорин. – Минск: Экоперспектива, 1997.-254с.
14. Добренев В.И. Экономика и труд /В.И.Добренев, А.И.Кравченко // Фундаментальная социология: В 15т. Т.12 : М.:ИНФРА-М, 2007.- С. 27-87; 529-726.
15. Економічна соціологія: Навч. посіб./За ред.В.М.Ворони,В.С.Пилипенка.-К.:Інститут соціології НАН України,1997.- 273с. (С. 7-29; 67-120; 1234-146; 211-226)
16. Заславская Т.И. Социология экономической жизни. Очерки теории /Т.И.Заславская, Р.В.Рывкина.- Новосибирск: Наука, 1991.- 448 с.
17. Зиммель Г.Философия денег /Г.Зиммель //Теория общества.-М.:Канон,1999.- С.309-383.
18. Зухба О.М. Економічна соціологія: Навч. посіб. /О.М.Зухба, Л.І.Ляшенко.- Донецьк: ДонНТУ, 2013.-161с.
19. Классика новой экономической социологии: пер с англ./Под ред. В.В.Радаева, Г.Б.Юдина.-М.: Изд. дом ГУ ВШЭ,2014.-381с.
20. Кобяк О.В. Экономическое поведение: принципы и методы социологического моделирования /О.В. Кобяк.-Минск:РИВШ, 2015.- 240 с.
21. Конвер Б. Второе рождение экономической социологии (Экономическая социология в США) /Б.Конвер, И. Хайлборн // Экономическая социология.- 2006.-Т.6.-№ 5.- С. 28-52.
22. Кондратьев Н.Д. Основные проблемы экономической статистики и динамики / Н.Д.Кондратьев. – М.: Наука, 1991.-398с.
23. Косалс Л.Я.: Социальные механизмы как регуляторы социальных процессов / Л.Я. Косалс, Р.В. Рывкина. – И.: Изд-во МГУ, 1980.-274с.
24. Коулмен Дж. Экономическая социология с точки зрения теории рационального выбора / Дж. Коулмен //Западная экономическая социология :Хрестоматия современной классики.-М.: РОССПЭН, 2004.- С.159-181.
25. Лібанова Е.М. Ринок праці: Навч. посібник / Е.М. Лібанова.– К.: Центр навчальної літератури, 2003.-246 с.
26. Матвеев С.О. Економічна соціологія: Підручник/ С.О.Матвеев, Л.І.Лясота.- Суми: Університ. книга, 2006. - 184 с.
27. Парсонс Т. Хозяйство и общество/ Т.Парсонс, Н. Смелзер // Западная экономическая социология: Хрестоматия современной классики. – М.: РОССПЭН, 2004.-С.105 -107.
28. Парсонс Т. Мотивация экономической деятельности //Парсонс Т. О структуре социальных действий.-М.: Академический проект, 2000.- С. 329 - 383.

29. Петрушина Т.О. Социально-экономическое поведение населения Украины в условиях институциональных перемен: моногр. /Т.О.Петрушина.-К.:Ин-т социологии НАНУ, 2008.-544с.
30. Поляны К. Экономика как институционально оформленный процесс / К.Поляны //Западная экономическая социология: Хрестоматия современной классики.- М.:РОССПЭН, 2004.-С.82– 104.
31. Радаев В.В. Экономическая социология: Новые подходы к институциональному и сетевому анализу / В.В.Радаев. - М.: РОССПЭН, 2002. -384с.
32. Сведберг Р. Новая экономическая социология. Что сделано и что впереди? /Р.Сведберг // Западная экономическая социология : Хрестоматия современной классики.- М.:РОССПЭН, 2004.- С.111-130.
33. Сведберг Р. Социологический подход к анализу хозяйства /Р.Сведберг, Н.Смелзер //Экономическая социология.-2003.- Том 4.- № 4.-С.48-61.
34. Смелзер Н. Социология экономической жизни /Н.Смелзер //Американская социология: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1972.- 392с.
35. Соколова Г.Н. Экономическая социология: моногр./Г.Н.Соколова – М.: ИИД «Филинь», 2000.- 265с.
36. Суименко Е.И. Homo economicus современной Украины: поведенческий аспект / Е.И. Суименко. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2004.-258с.
37. Туленков М.В. Поведінкові стратегії безробітних на ринку праці (соціологічний аналіз) /М.В.Туленков, Г.І.Круть.- К.: ІПК ДСЗУ, 2007.- 130 с.
38. Хейне П. Экономический образ мышления /П.Хейне.-М.:Академия пед. наук, 1997.-704с.
39. Фридмен М. Методология позитивной экономической науки /М.Фридмен // THESIS.- Т.1.-1994.-Т.2.- Вып. 4.- С.20-52.
40. Шницер Н. Порівняння економічних систем: пер.з англ./Н.Шницер.-К.: Основи,1997.- 519с.
41. Энциони А. Социэкономика: дальнейшие шаги / А.Энциони //Экономическая социология.-2002.- Т.3.-№ 1.- С.65-71.